

Hammerich: Jeg kan, ligesom den ærede Ordfører (N. Neergaard), fatte mig ret kort. Sagen har jo været grundigt drøftet ved de to tidligere Behandlinger. Overfor Hovedforslaget maa jeg paa min Gruppes Vegne udtale, at vi, hvad man vel kan forstaa, maa stemme imod det. Et Hovedled af det er jo en vidtgaaende Ændring af Valget til Landstinget, og jeg har allerede ved Sagens første Behandling udtalt, at det, som ganske særligt rører ved Landstinget, ønske vi behandlet i Landstinget, før vi tage endelig Stilling til det; dette ville vi først kunne gøre, naar det efter en saadan Behandling kommer ned til den endelige Afgørelse her i Tinget. Nu antager jeg, at man vil være enig med mig i, at en saadan endelig Behandling staa vi ikke overfor i denne Samling; altsaa er der endnu mindre Grund for os til nu at stille nogen Ændring, ligesom vi heller ikke tidligere have gjort det. Vi have derfor fastholdt Forslaget om Indførelse af Forholdstalsvalg som et selvstændigt Forslag, vi stille her ved tredje Behandling, der kunde sikre os Indførelse af Forholdstalsvalg til Folketinget, hvilket er den eneste Vej til at sikre os et Folketing, der er et Udtryk for de Stemninger og Ønsker, der herske i Befolkningen. Hvis dette Forslag bliver forkastet, stemme vi derefter imod Hovedforslaget.

Imidlertid er der jo et andet og ret betydeligt Ændringsforslag, stillet af et Mindretal, og et Underændringsforslag dertil. Underændringsforslaget behøver jeg ikke nærmere at motivere, at vi ville stemme imod; det vilde bringe Ændringsforslaget i alt væsentligt tilbage til Hovedforslaget, saa med samme Motivering som overfor dette ville vi stemme imod det.

Ændringsforslaget vilde vi paa det nuværende Tidspunkt, hvis det endeligt laa for, vel ogsaa stemme imod, men som Ændringsforslag til Hovedforslaget kunne vi stemme for det, idet vi maa anse det for en absolut Forbedring af dette. Det muliggør til enhver Tid indenfor Grundloven at faa Forholdstalsvalg indført til Folketinget. Det er jo det, det nye Ændringsforslag til § 32 tillader. Det er ganske vist ikke det, vi kunne ønske, men det er dog en Forbedring af Paragraffen mod nu.

Der er dernæst Udvidelsen af Valgretten til Kvinder, Tyende og de 25-aarige. Overfor Kvindernes Valgret er der gennemgaaende Tilslutning indenfor vor Gruppe, selv om der tillige maatte være

Ønske om, at Forslaget herom ikke laa for til endelig Afgørelse, før vi havde faaet lidt mere Erfaring om, hvorledes Kvindernes kommunale Valgret virker, saa at vi ikke behøvede at bygge blot paa Erfaring fra andre Lande.

Der er ligeledes Tilslutning til Udvidelsen af Valgretten til Tyende. Da Grundloven blev given, var det ganske naturligt, at Tyendet ikke fik Valgret paa Grund af dets daværende Afhængighedsforhold til Husbonden. Fik Tyendet Valgret, vilde det da blot have ført til, at Husbonden fik forøget Valgindflydelse i Forhold til, hvor meget Tyende han havde. Nu er der en langt større Uafhængighed hos Tyendet, og det nævnte Motiv findes derfor ikke mere.

Hvad angaar Udvidelsen af Valgretten til de 25-aarige, har den ærede Ordfører jo Ret i, at vi er det Land, der har den højeste Valgretsaldre. Det betragte vi imidlertid som en Fordel, og vi ville finde det meget betænkeligt at udvide Valgretten nedad, fordi det nu en Gang er saaledes, at vi, før Folk faa Valgret, maa ønske de urolige Gæringsaar overstaaede og Livssynet mere fæstnet, i det hele, at de paa-gældende ere naaede til den Modenhed og Erfaring, som er den naturlige Basis for at give Ret til at stemme om, hvorledes Landet skal styres. Af disse Grunde, som jeg i Øjeblikket ikke skal komme nærmere ind paa, ere vi ikke Tilhængere af denne Udvidelse.

Imidlertid maa vi erkende, at en Ændring af Valgordningen til Folketinget er noget, der ligger for og maa ønskes, og at en saadan efter vor Mening ikke kan naas tilfredsstillende uden en Grundlovsændring. Da nu dette Ændringsforslag nøje begrænser sig til en Ændring af de Bestemmelser, der vedrøre Valgene til Folketinget, saa er det efter vor Mening et brugeligt Grundlag for Sagens videre Behandling, som vi altsaa ikke blot kunne stemme for som Ændringsforslag, men som vi ogsaa kunne ønske sendt op til Landstinget. Idet jeg i øvrigt maa begrænse denne vor Tilslutning til, at vi, hvis Sagen laa for til endelig Afgørelse, ville staa ganske frit overfor dets enkelte Bestemmelser, anbefaler jeg altsaa, at dette Ændringsforslag, ogsaa som Forhandlingsgrundlag, sendes videre op til Landstinget.

Johan Knudsen: Jeg skal fatte mig kort, idet jeg i meget skal henholde mig til Udtalelser fra det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich).